

Sygn. akt II KK 260/21

POSTANOWIENIE

Dnia 30 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 30 września 2021 r.,

w sprawie **A. Z.**

skazanego z art. 158 § 1 k.k. i in.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 25 września 2020 r., sygn. akt IX Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 25 lutego 2020 r., sygn. akt V K (...),

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego A. P. J., kancelaria radcy prawnego w W., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, za sporządzenie wniesienie kasacji;**
- 3. zwolnić skazanego od ponoszenia kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W., wyrokiem z dnia 25 lutego 2020 r., sygn. akt V K (...), uznał oskarżonego A. Z. winnym tego, że:

1. w dniu 6 kwietnia 2019 r. w W. przy ul. P., działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, wziął udział w pobiciu M. K., bijąc go rękami po całym ciele i kopiąc nogami, przez co naraził pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub 157 § 1 k.k., przy czym czynu dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. przestępstwa z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
2. w dniu 6 kwietnia 2019 r. w W. przy ul. P. , dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia w postaci telefonu komórkowego marki P [...] o wartości 350 zł oraz portfela koloru czarnego marki „P.” o wartości 80 zł, powodując straty o łącznej wartości 430 zł na szkodę M. K., tj. za winnego popełnienia wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., za co wymierzył mu karę 15 dni aresztu;
3. w dniu 6 kwietnia 2019 r. w W. przy ul P., działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, wziął udział w pobiciu D. Z. , bijąc go rękami po całym ciele i kopiąc nogami przez co naraził pokrzywdzonego na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienia skutku określonego w art. 156 § 1 k.k. lub 157 § 1 k.k., przy czym czynu dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. przestępstwa z art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności;
4. w dniu 30 marca 2019 r. w W. przy ul. G., w C., w sklepie S., działając wspólnie i w porozumieniu z nieustalonym mężczyzną dokonał zaboru w celu przywłaszczenia mienia w postaci perfum marki H. 200 ml o łącznej wartości strat 579 zł, czym działał na szkodę S. Sp. z o.o. z siedzibą w W. przy ul. A., przy czym czynu dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, tj. przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

Orzekł także karę łączną 2 lat pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając wyrok w całości, w zakresie, w jakim dotyczył A. Z.. Skarżący podniósł zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego, a to art. 193 § 1 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., a także zarzut wymierzenia rażąco surowej kary.

Mając na względzie powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania - w zakresie czynu przypisanego w pkt. 1, o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego - w zakresie czynu przypisanego w pkt. 2 i 3, wreszcie o orzeczenie kary łagodniejszej - w zakresie czynu przypisanego w pkt. 4.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 25 września 2020 r., sygn. akt IX Ka (...), zmienił zaskarżony wyrok, przyjmując w ramach opisu czynu przypisanego w pkt. 1 oraz 3, iż oskarżeni narazili pokrzywdzonego na bezpośrednie nastąpienie skutku określonego w art. 157 § 1 k.k. Zaliczył dodatkowo okres zatrzymania na poczet kary pozbawienia wolności. W pozostałym zaś zakresie wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 455 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez brak powołania z urzędu dowodu i niezasięgnięcia opinii biegłych w zakresie rozstroju zdrowia pokrzywdzonych, w sytuacji gdy były to wiadomości specjalne i miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, pomimo że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zasadne było uznać, iż uszczerbek na zdrowiu pokrzywdzonych miał charakter lekki, co skutkowało brakiem dokonania poprawy błędnej kwalifikacji czynu w trybie art. 455 k.p.k. i w konsekwencji niezastosowaniem art. 157 § 2 k.k.;
2. rażące naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie nierzetelnej i nieprawidłowej kontroli odwoławczej, polegającej na zaaprobowaniu oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji w sposób sprzeczny z zasadami prawidłowego rozumowania, logiki i doświadczenia życiowego, iż skazany dopuścił się pobicia, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, iż była to bójka oraz brak rzetelnego uzasadnienie w tym zakresie;
3. dowolną zamiast swobodnej ocenę materiału dowodowego, w szczególności zeznań pokrzywdzonych, świadków oraz wyjaśnień oskarżonych w przedmiocie ustalenia okoliczności zdarzenia, sposobu zachowania oskarżonych i pokrzywdzonych, intensywności zadawanych uderzeń oraz obrażeń ciała pokrzywdzonych i w konsekwencji błędnym uznaniu, iż skazany swoim zachowaniem naraził pokrzywdzonych na bezpośrednie niebezpieczeństwo nastąpienia skutku określonego w art. 157 § 1 k.k., co w konsekwencji skutkowało błędnym przypisaniem skazanemu dokonania czynu z art. 158 § 1 k.k.

Mając na względzie powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku poprzedzającego w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Odpowiedź na kasację złożył prokurator, wnosząc o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację należało uznać za oczywiście bezzasadną i jako taką oddalić. Sąd Najwyższy nie dopatrywał się uchybień opisanych w zarzutach.

Odnosząc się do pierwszego ze sformułowanych zarzutów należy wskazać, że dotyczy on zarówno do prawa materialnego, jak i procesowego, w istocie dążąc do wykazania, że wyrok oparto na wadliwym ustaleniu faktycznym. Miało ono sprowadzać się do bezpodstawnego przyjęcia, że w wyniku działania oskarżonego doszło do wykreowania określonego niebezpieczeństwa dla zdrowia pokrzywdzonych.

Z powyższym stanowiskiem nie sposób się zgodzić. W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy pragnie zauważyć, że to Sąd orzekający w sprawie dokonuje oceny stanu faktycznego pod kątem realizacji znamion, zaś opinia biegłego ma charakter wyłącznie pomocniczy. Konieczność skorzystania z dowodu tego typu wynika każdorazowo z okoliczności faktycznych sprawy. W prawie polskim nie obowiązują formalne zasady dowodzenia. Nie jest zatem tak, że postawienie zarzutu narażenia na wystąpienie uszczerbku określonego rodzaju w każdym przypadku musi wiązać się z zasięgnięciem opinii biegłego. Z pewnością Sąd odwoławczy nie miał obowiązku przeprowadzenia tego dowodu z urzędu.

Średni uszczerbek na zdrowiu został zdefiniowany jako taki, który ustępuje w okresie dłuższym, niż 7 dni. Tak sformułowane kryterium stanowiło punkt odniesienia dla Sądu w procesie przypisania sprawstwa oskarżonemu. W realiach niniejszej sprawy Sąd pierwszej instancji bezspornie ustalił, że działania oskarżonego w wysokim prawdopodobieństwie mogły prowadzić do takiego naruszenia czynności ciała, które trwałoby powyżej tego okresu. W tym zakresie bazował na zeznaniach świadków i pokrzywdzonych, z których m.in. wynikało, że oskarżony m.in. kopął pokrzywdzonego, gdy ten leżał na ziemi (s. 3 uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji), uwzględnił też fakt, że w wyniku ataku pokrzywdzony wymagał pomocy medycznej. Nie można też tracić przecież z pola widzenia faktu, że przedmiotem oceny nie było wystąpienie uszczerbku, ale jedynie ryzyko jego wystąpienia. W ocenie Sądu Najwyższego takie wnioskowanie w realiach niniejszej sprawy było uprawnione, wystarczające i doprowadziło do prawidłowych ustaleń, które nie naruszają art. 7 k.p.k. Sąd odwoławczy trafnie zaaprobował te ustalenia i przyjął jako własne (s. 4-5 uzasadnienia). W konsekwencji nie sposób uznać, że doszło tu do naruszenia prawa materialnego.

Drugi z podniesionych zarzutów dotyczył rażącego naruszenie prawa procesowego, a to art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. W ocenie skarżącego Sąd odwoławczy wadliwie zaaprobował ustalenia Sądu pierwszej instancji, wedle których skazany dopuścił się pobicia, podczas gdy w ocenie skarżącego zdarzenie winno zostać zakwalifikowane jako bójka. Tak sformułowany zarzut budzi przede wszystkim zastrzeżenia natury procesowej - w apelacji nie podniesiono zarzutu dotyczącego błędnej kwalifikacji. Ta kwestia pozostała poza zakresem apelacji, nie sposób więc zarzucać Sądowi odwoławczemu, że *expressis verbis* nie odniósł się do niej. Na marginesie należy jednak zaznaczyć, że w sprawie jednoznacznie ustalono, kto był stroną atakującą, a kto broniącą się, wskazano w jakich okolicznościach doszło do ataku. Sąd odwoławczy nie prowadził w tym zakresie szerszych rozważań, bo zarzut taki nie został podniesiony w apelacji.

W ramach trzeciego zarzutu skarżący dąży do wykazania, że Sąd wadliwie ustalił stan bezpośredniego niebezpieczeństwa nastąpienia skutku określonego w art. 157 § 1 k.k., co w konsekwencji miało skutkować niesłusznym przypisaniem skazanemu dokonania czynu z art. 158 § 1 k.k. I on okazał się niezasadny. Zwrócić należy uwagę na dwie okoliczności. Po pierwsze, w toku postępowania w niniejszej sprawie ustalono, że w wyniku działania oskarżonego doszło do narażenia na wystąpienie uszczerbku, o którym mowa w art. 157 § 1 k.k. Zostało to uwzględnione w procesie wyrokowania, zaś ustalenia te uznał Sąd Najwyższy za trafne w ramach rozważań odnoszących się do pierwszego zarzutu. Po drugie, odnosząc się do kwestii oceny dowodów należy wskazać, że Sąd odwoławczy trafnie zaaprobował ustalenia Sądu pierwszej instancji. W realiach niniejszej sprawy zeznania świadków i pokrzywdzonych, a także dokumentacja medyczna stanowiły wystarczającą podstawę do ustalenia, że w wyniku działań oskarżonego doszło do narażenia na średni uszczerbek na zdrowiu. O wykreowaniu takiego narażenia świadczy chociażby kopanie leżącego pokrzywdzonego, a takie wystąpienie obrażeń wymagających szycia rany, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd odwoławczy (s. 4 uzasadnienia).

Mając na względzie powyższe kasację uznać należało za oczywiście bezzasadną. Z tego względu orzeczono, jak w części dyspozytywnej postanowienia.